

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیه (جبل المتین)

(عنوان مراسلات)

طهران خیابان لاله زار
فاب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اداره آقا شیخ یحیی کاشانی

غیر از روزهای جمعه همه روزها
طبع و توزیع میشود

یومیه

مِلَلِین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالانه

طهران ۳۰ فران
هایر بلاد داخله ۳۵ فران
روسیه و قفقاز ۱۰ منات
هایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک

(قیمت یک نسخه)

در طهران صد دینار
هایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان مطری

دو قران است

روزنامه یومیه ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه

بامضا قبول و درانتشار اداره آزاد است

پنج شنبه ۹ رمضان المبارک ۱۳۲۵ هجری قمری و ۳۰ مهرماه جلالی ۸۲۹ و ۱۷ اکتبر ۱۹۰۷ میلادی

(بقیه نواص پارلمان از نمره قبل)

دولت معظم مسلمان همسایه ما از چه بابت خراب
هده و امور مالی آن مختل گشته و تمام ثروت مملکت و
تجارت آن بجهت بدست رعایای خارجه افتاده بعضی
اشخاص در ایران گمان میکنند دولت عثمانی که سلطنت
سلطان حالییه قوت گرفته است اما مردمان با اطلاع ناچار
خلاف این رای را باید اظهار کنند مملکتی که کلیه تجارتش
باصت تجار دول خارجه افتاده و کارخانه ندارد و طرق و شوارع
و کشتی رانی و معادن و امتیاز تنباکو و کمرکات و بانکهای
آن همه در دست دول خارجه باشد بجهت ادای ربح بولی
که از خارجه برای خریدن توپ و تفنگ و نگاهداری عساکر
مزدور استقراض شده چنین دولتی را چگونه میتوان با قوت
و سعادت دانست اگر صد یک مساعی و فکری که در این
پنجاه سال اخیر در مملکت عثمانی بجهت دفع فتنه ها و
آزار و اذیت رعایا و سرگرم کردن دول خارجه بمصری
رسیده صرفی اجرای اصلاحات حقیقی و آزادی رعایا و
ترتیب عدلیه و برقرار کردن اساس سلطنتی مثل اساس
دولت اطریقی شده بود اکنون دولت عثمانی جزء دول
اولیه عالم محسوب میشود و ما هم که همسایه او هستیم بملفی
از آبادی و سعادت او منتفع میشویم دولت انگلیس با انهمه
بعد مسافت که با ما دارد هر سال بملفی از ما بهره میبرد و
بملفها بما بهره میرساند بواسطه اینکه اجناس بسیار از ما
میخرد و اشیاء فراوان بما میفروشد دولت عثمانی که
نزدیکترین همسایه ما است و در مسافت زیادی با ما هم
حد میباشد برای ما چه فایده دارد چه بما میفروشد و چه
از ما میخرد آنچه از حاصل کار خانات خود خود بما میدهد
تقریباً هیچ است و نفی هم که از ما میبرد همان است که

از استخوانهای اموات ما که بجهت تدفین در اماکن مشرفه
میرند میگیرد یا از طلاب ما که از راه تقدس و بجهت
تحصیل علوم دینی بقیات میروند اخذ میکند
دولت اتازونی امریکا یکی از مقتدر ترین و
متمول ترین دول عالم است و چون تا این اواخر موقع
پیدا نکرده بود که در اختلافات بین المللی اروپا مداخله
کند مردم مشرق زمین از قدرت و عظمت آن دولت اطلاعی
ندارند در واقع قوت آن دولت مثل قوت پهلوانی است
که کسی با او رو برو نشده و زور آزمائی ننموده و
باینواسطه ما ایرانیها انگلیس و آلمان و روس و ژاپن و
غیره را مقتدر میدانیم لکن از قدرت اتازونی بیخبریم
و حال آنکه آن دولت از حیث ثروت و عقل و هوش و
عبیرت و وطن پرستی رعایا با تمام دول عالم برتری
دارد و اگر وقتی اتفاقات روزگار او را مجبور کند که
قدرت خود را نشان دهد معلوم خواهد شد که چه قدرتی
مدت شصت سال بغاصله شش هفت روز راه از اروپا پارامی
سر جای خود نشسته و تعرض کسی نشده است حال باعث
حصول این قوه فوق العاده چه بوده است علت اصلی
آزار و اذیتی است که دول اروپا نسبت بر رعایای فقیر
میگردند سلاطین آخری خانواده تو در میل هنری هفتم
و هشتم و ملکه ایلزابت و مری رعایای انگلیس را که هم
دین خودشان نبودند آزار میکردند و پارلمنت انگلیس
همین اشتباه را میکرد و باین جهت جمعی کثیر از مردمان
باهوش دانای عبور خانه و وطن خود را گذاشته بامریکا
مهاجرت کردند سلاطین استوارت و دولت جمهوری
انگلیس در ریاست گرمول نیز اشتباه کرده همین شیوه
را اختیار نمودند و کرورها رعایای انگلیس را بامریکا

و اندند و تا همین اواخر در ممالک اروپا مردمانی که بملت دین و مذهب آزار میدهند یا بجهت اختلاف دین و طائفه و زبانی با عقاید یلتیکی بتوسط سلاطین یا پارلمانها از حقوق مدنی محروم میشدند بامریکا میرفتند مختصر انکیس و فرانسه و آلمان و هلاند و بلژیک و روسیه و ایتالیا و عثمانی و تمام ملل اروپا بواسطه همین خبط و اشتباه هزاران مردوزن دانی زحمت کش نجیب را از ممالک خود رانده بامریکا فرستادند و در این صد و پنجاه ساله اخیر از تمام ممالک عالم کارگران بسیار دائما با تازونی رفته و هیچ نوع مانع ندیده و کسی مطالبه تذکره از ایشان نموده و از جانب دولت از حیث تژاد و زبان و دین و مذهب و رنگ و غیره امتیازی بین ایشان گذاشته نشده و همین مسئله تساوی حقوق مردمان سیاه و سفید بساز و وقوع جنگ عظیم مسلم گردید بدین طریق هر چیز خوب و مفیدی چه در عالم علم و صنعت چه از باب کارخانجات و زراعت و کل کاری وقتی قوانین و مذاهب و افکار سیاسی در دنیا بود بامریکا رفته و بتربیت و آداب قدیمه انکیس ضمیمه شده و رو بترقی نموده است هر کس از هر نسل و تژاد و دین و مذهب باشد در مقابل قانون آن مملکت مثل دیگران است و بعد از آنکه دو سال در آنجا اقامت کرد میتواند رعیت امریکا شود و در صورتیکه قابلیت و کفایت داشته باشد بریاست جمهوری که در میان ملل متمدنه بالاترین رتبه و مقام است منتخب شود علت بروز چنین قدرت عظیم در میان ملل عالم این بوده است وقتیکه شاه عباس کبیر در ایران سلطنت داشت امریکا تازه مکشوفی شده و فقط چند کرور مردمان وحشی قرمز پوست آنجا سکنی داشتند اوقاتیکه زندیه و قاجاریه با یکدیگر برای سلطنت کشمکش میکردند شش کرور مهاجرین که اکثر انکیسی بودند بجهت استقلال اتازونی محاصره مینمودند و همانوقت این دولت را تشکیل دادند و اکنون که صد و سی و سه سال از آترمان میگردد بواسطه قوانین عادلانه و اصول صحیحه عدل و مساوات و اخوت و آزادی که شامل عموم مردم آن مملکت است آن شش کرور مردم مقتدرترین مللی شده اند که تاکنون تاریخ بها نشان نداده و حال آنکه در همین مدت باید قیاس کرد که در ممالک ما و همسایه های ما چه روی داده است خلاصه و ماحصل کلام اینکه مجلس ملی ما را باید همانطور که باید باشد ملاحظه نمود یعنی جزء اصلی مرکزی دستکاه دولت دانست نه مدرسه و مجمعی که بخواهد یث نوع دین و مذهب مخصوص را انتشار دهد بیساره آخری دولت باید مراقب امور دنیائی ما باشد امور دینی هر قومی یا علمای دینی آن قوم است

مطلب دیگر اینکه پارلمان باید شرح اعمال خود را

بدرستی مضبوط و مدون نماید و در آخر هر ماه پیشرفتی که حاصل کرده یعنی ترقی که نموده و آنچه که باید بنماید معلوم کند و اظهار بدارد و درین بازده ماه اخیر جزء عمده وقت مجلس بیطالبت گذشته است قواعد متعدد عنوان شد و ناقص ماند قانونی که در مسئله رهوه خواری میخواستند وضع کنند کجا رفت و حال آنکه آن یکی از قوانین مفیده بود که در این سال عنوان شده بود چرا اعضاء مجلس اتمام آن قانون را اجرائی آنرا مطالبه نمیکند در صورتیکه تمام در آن رای دادند چرا اکنون همه ساکت شده اند

دیگر آنکه مجلس باید وادارد هر سال تمام ادارات صورت و قایع و اعمال خود را طبع کنند اسناد مهمه و مطالب خصوصی را هر وقت مقتضی باشد ضرر نداشته باشد باید طبع کرد ولی حساب پولی که در هر اداره در سال بمصرف رسیده باید معلوم شود چنانکه در تمام ممالک مشروطه همینکار را میکنند بلکه در بسیاری از دول مستبده هم این ترتیب در کار است فقط وسیله نظارت بر مخارج دولتی که اموال مردم را بیهوده اتلاف نکنند همین است (اعضاء وظیفه)

خلاصه مذاکرات مجلس در الشوری

(سه هفته ۷ رمضان)

دو تفکرای از زنجان قرائت شد که مبنی بود بر تشکی و تنظیم از دست جهان شاه خان و مامورین او که طایف و چند قریه دیگر را غارت و چپاول نموده و چیزی از دارائی رعیت فرو گذار نکرده ظاهراً از طرف دولت بماموریت خرابی خسته آمده است آنچه انجمن بلدی اظهار تنظیم نموده بجائی نرسید زنان و اطفال از دست ظلم و قهرمانیت او اسیر و متواری آخر بد اد این یکمشت ضحفا و بیچارگان بر سید گفته شد که باید بطور قاعده کلی و فصل قانونی به اشخاصی که در یکمحل املاک یا اقتدار و نفوذ فوق العاده دارند حکومت داده نشود و هم چنین اشخاصی که خودشان بحکومت لمبروند و از جانب خود نایب الحکومه میفرستند بانها هم نباید حکومت داده شود و این شخص هم ظلم و تعدیات او از زمان سابق تاکنون مشهور همه است و لزوماً با این مراتب باید از انجمن و حکومت آنجا تحقیق شود در صورت ثبوت احضار شود به طهران و مجازات داده شود

چند تا کرای از کرمان قرائت شد از تعدیات و حرکات ناپوشا بسته حکومت که امر بشلیک کرده بود و قریب هیجده نفر را به قتل رسانید

شمس الحکما وکیل کرمان اظهار داشت که موضوع مطلب در خصوص انجمن ایالتی بوده است چندی قبل جماعتی از اهالی کرمان از حکومت در خواست انعقاد انجمن ایالتی نموده اند حکومت هم همه روزه به مسامحه و ملاحظه مردم را سرگردان میداشت بالاخره عامه مردم در تلگرافخانه انگلیس متحصن شدند حکومت هم جماعتی از اجزاء خود را مامور بدستگیری ناظمالتجار که جزو متحصنین بوده می نماید شبانه ناظمالتجار را دستگیر نموده بعد از چوبزدن زیاد اورا تبعید مینمایند متحصنین از تلگرافخانه خارج شده جمعی از علماء و محترمین را برای شفاعت ناظمالتجار جلو انداخت بطرف ارک حرکت می نمایند آقایان که وارد دروزره ارک می شوند حکومت فوراً حکم به شلیک میدهد جمعی از مردمان بی چاره بی گناه واکه غیر از انعقاد انجمن ایالتی مقصودی نداشته مقول و مجروح مینمایند مگر این مچارها مسلمان و برادرهای دینی مانیستند که بی گناه باید کشته شوند و زمام اختیار یک ایالت بزرگی مثل کرمان و بلوچستان را چرا باید بدست یک نفر جوان غیر مجرب و مستبد واگذار نمایند البته باید نصرت الدوله از حکومت معزول و مجازات شود آشیخ محسن خان هم تصدیق نطق شمس الحکماء را نمودند و نیز سایر وکلاء مذکور داشتند ایالت کرمان را واگذار نمودن بچوان هفده ساله نتیجه همین است که دیده می شود

یکی دولتگری از کرمان قرائت شد براینکه تقصیر از آن اشخاصی بود که ببارک دولتی ریخته و بتجریک ناظمالتجار بوده که یک عده از اشرار و مفسدین که متحصن بقونسول خانه انگلیس شده بودند این حرکت را کردند کاش می نمودند از سفارت انگلیس که بجناب رئیس مجلس مقدس در این خصوص نوشته بودند قرائت شد مبنی بود برظهار عدم کفایت حکومت و اغتشاش انولایت و ازاینکه رعایا بواسطه نا امنی و بی نظمی و ناسلوکی حکومت بقونسول خانه و تلگرافخانه متحصن امنیت آنها لازم است مذاکره در این باب زیاد شد و اظهار شکایت خیلی در پیش آمد و گفته شد که رعایا هم باید حد خود را بدانند و بقونسولخانه و تلگرافخانه با بودن انجمنهای ولایتی و ایالتی و مجلس مقدس دوری ملی پناهنده نشوند باینکه تحصن بالکلیه موقوف و امروز بتظلمات رسیدگی میشود معلوم است که این قبیل تحصن کشف از یکتوئ شرارت و فساد است که میخواهند در مملکت بنمایند بعد از مذاکرات گفته شد که حکومتی برای انجا فرستاده خواهد شد و ماموری هم از طرفی مجلس برای ترتیب انجمن ایالتی و

رسیدگی باین نظلمات رواه میشود لایحه که مشتمل برصورت امتیازنامه بود از مزار باهی وکیل محترم مجلس از برای بستن سد ساوه با شرایط و اصول قرائت شد گفته شد که امتیاز را باید دولت بدهد و چون راجع بفلاح است از طرف وزارت تجارت باید بمجلس بیاید و مذاکره شود شروع بقانون اطیاعات شده چند ماده از آن قرائت و تصحیح شد

(تلگرافی از زنجان به طهران)

توسط جناب شریعتمدار آقا میرزا احمد زنجانی بحضور حضرات آقایان انجمن اتحادیه علماء و طلاب دامت برکاتهم مروض میدارد البته خاطر مبارک آقایان مسبق بقظام و تعدیات چندین ساله جهانشاه خان باهل خمسه بوده بزور رشوه که عادت سابقه رجال دولت بود اجراء خیالات خود را مینمود بعد از تاسیس این اساس مقدس هم بهین طریق خواست مشی نماید نظلمات عموم باعث شد که اورا احضار بطهران نمودند مظلومین او هنوز منتظر داد خواهی و احقاق حقوق بودند که بگذریم مثل بشر این ارباط واردخمس کشته هنوز بمحل حکومت خود نرسیده سواره شاهسون و اصنانورا باریاست محمدخان وقاصم خان و جاهانگیریک مامور نمود محل خوب چائی را غارت نمودند و فریب دوست قرا از سوار شاهسون وارد محال طارم شده دهاتی که در عرض راه شان بود تاخت و تاز نمود فعلا قراء طارم را چاپیده و بیچاپید ظاهرآ چنان مینمایند که ارض خص اجازه خرابی خمس را گرفته است انجمن ولایتی این بلده قدر شکایت بمجلس مقدس ملی طهران که ملجاء ایرانت مینماید کاری صورت نمیکرد اینکه باین انجمن محترم عرضه میداریم شما ها آقایان محض تحصیل شرف دنیا و آخرت وجود محترمتان را در موقع خدمت باهل ملتتان گذاشته اید حالا ملاحظه فرمائید کدام خدمت بهتزاز این است که در این ماه عبادت این زنهای خانه و این دخترهای باکره که در دست طایفه شاهسون و اصنانوی خدا نشناس گرفتار و از خانمان خود آواره و مردها شان را روزی دو دهنه چوبکاری مینمایند خلاص نمائید آخر این بلاد بلاد اسلام است استغاثه مظلومین است که در اطراف شهر کوش عالمی را سگر مینمایند و مین معینی پیدا نمی شود شما آقایان را شفیق قرار میدهیم که مجلس مقدس ملی دونه امین بفرستد وضع و حال این فظ غلظ القلب را تفتیش نماید معلوم همه بشود که عریاض دعا گوین از روی صدق و واقع کوتی است اهل علم و تجار و کسبه و اصناف محمد باقر ملی کلانتر رجیبی و هذب جمهر حسین هاشم صادق

علیقلی سیدباقر محمد باقر سیدرضا علینقی سیف الدین حسین ابوطالب علی کریم اوچاقعلی بابا صدق علی ناه علی فضلعلی خلیل اسمعیل علی حسین شفیع کریم علی محمدعلی محمد سید نعمت محمدباقر یوسف بخشعلی یعقوب حسین (منگوب از ارومیه)

این بنده حقیر مدتی در ارومیه مانده ام و با اعیان و تجار معاشرت داشته شدم از منافع تجارتش عرض کنم اگر قابل درج باشد مضایقه فرمایند حاجی ابراهیم آقای تبریزی معروف بارومچی و حاجی میر جمفر آقا تاجر خسرو شاهی که در ارومیه تجارت دارند منافشان از تفنگ ورندل دولتی است دیگران هم کسب منفعت را از این دو نفر آموخته اند مثلا از طهران تفنگ ورندل دولتی را که فلان امین قورخانه بدست یاری فلان وزیر تجارتی کرده اند بیست الی سی تومان قیمت دارد در ارومیه بعضی از تجار مخصوصا این دو نفر تفنگها را در حجره گذاشته با کرایه نوجه و عثمانو که آدمهای شیخ عبدالله هستند صد الی صد و بیست تومان میفروشند

و این تاجر بیچاره بخمال خود وجد میکند که فلان کرد را مقبوض کردم تفنگ سی تومانی را صد تومان فروختم کرد نادان هم میفهمد که مقبوض شده از شهر بیرون آمده تاخته اش برسد با همان تفنگ ده مقابل پول تفنگ از مردم بیچاره در میاورد و جان رعایای بیچاره را میگیرد با وجود اینکه تجار بخوبی فهمیده و معاینه کرده اند باز عبرت نمیگیرند و جلب نفع را از خون برادران خود افضل و اشرف میدانند و دفعه دیگر بیشتر از سابق تفنگ میخوانند

مگر از طرف حکومت غرض شده و تفنگها را ضبط کرده اند ولی یا برشود یا پس از نسیب حاکم جدید مجدداً تجارت تفنگ معمول شده است

(از قزوین)

خدمت جناب . . . مدیر محترم زحمت داد عرض میشود مدتی است در جریده فریده اسمی از قزوین دیده نمیشود باینکه مطالب زیاد است

اکنون بعضی راپورتها فهرست که عرض میشود انجمن مجاهدین که از دخالت بعضی مستبدین و عدم نظامنامه تارویودش از هم کسب خنده بود بهمت بعضی اشخاص بمرض رنگ و روئی یافته و بالندام جناب حاجی میرزا محمد ادیبالتجار نظامنامه صحیحه نوشته شده هفته سه شب انجمن منعقد میشود و روزهای جمعه در خانه جناب حاجی وکیلالتجار مینویسند انجمن عمومی است این اوقات که جنابان معاندالسلطنه و محمدرفی خان برای انتخاب وکلا

و تاسیس انجمن ولایتی قزوین آمدند به همراهی مجاهدین بخصوص بایانات حاجی ادیبالتجار بدون فتنه و فساد تشکیلات انجمن بختم رسید و وکلای شش گانه معین شدند صبح پکشنبه ۲۷ وکلای احترام به مجرد شاه آوردند و از انجا با جمعیت عموم تجار و اصناف با وضع بسیار آشکوهی که در چندین نقاط قریباتها کردند بمحل انجمن که عمارت رکنیه است وارد کردند و بحکومت معرفی نمودند و جناب حاجی عمیدالملک حکمران اظهار مساعدت خود را با ملت بیان نمودند حاجی ادیبالتجار در تالار رکنیه به از خطابه نطق جامعی نمودند حقیقتاً وجود این شخص در این شهر منشأ اثرات صحیحه است خداوند بر توفیقات عموم مجاهدین عبور وطن پرست بفرزاید راپورت تعدیات اکراد و شاه و نوهارا در عریضه دیگر عرض خواهم کرد

(اعلان)

کتابخانه تربیت واقع در تبریز که از کثرت اشتها مستغنی از تعریف است از چند ماه پیش شعبه در طهران به اسم (کتابخانه تربیت شعبه تبریز) در خیابان ناصری دائر نموده بود این اواخر مصالح اداره آن مقتضی این شد که شعبه طهران ابراء جالتامه و قوف کند لهذا در عموم انارات معارف که با کتابخانه تربیت تبریز طرف بود ندا اعلام میکنیم که به از این با خود تبریز طرف شده و شعبه طهران ابراء و قوف بداند در همان کتابخانه طهران که سابقاً اسم تربیت داشت حالا بموجب یک قرار دادی به شخص جناب آقا میر جواد و اگذار شد و خودتر مسئول اعمال و دادوستد انجا است و قروض و مطالبات نیز از هر قبیل بخود ایشان راجع است

اعلان

کتاب (مارکو فرانسه و فارسی) (شمس طالع) (و نخست نامه) از ترجمه و تالیفات ماطله ووس خان ملک یانس در کتابخانه تربیت در مطبعه فرانس و در کتابخانههای معتبر دار الخلاله برای فروش موجود است

(اعلان)

پارچه های وطنی جهت ملبوس از هر قبیل هر کس طالب باشد در ترمهچه مرحوم آقا میر علینقی حجره آقا محمد حسین کاشانی بقیمت ارزان ب فروش میرسد

(اعلان)

د کتر استقبالیان حکیم مخصوص دندان سازی اعلی حضرت همایونی در خیابان علاء الدوله رو بروی خانه امیر نظام کارخانه دندان سازی خیلی ممتاز و مکمل باز نموده و قبول می نماید همه جور ناخوشیهای دندان را مهالهجه نماید بطرز سبک امریکائی و همه روز صبح از ساعت هشت الی دوازده فرنگی و بعد از ظهر از ساعت دو الی شش فرنگی در محل معروض برای رجوع کنندگان حاضر است

(حسن الحسینی الکاشانی)